

Resclosa i canal del Carbur de Baix

Montesquiu

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	A la resclosa s'hi accedeix per un corriol a l'alçada del punt quilomètric 84,80 de la C-17z.
Emplaçament	Al riu Ter, uns 160 metres aigües avall del central del Carbur de Dalt de la Farga Bebié.

Coordenades:

Latitud:	42.121382665904
Longitud:	2.2040355203899
UTM Est (X):	434206
UTM Nord (Y):	4663560

Classificació

Número de fitxa	08131 - 36
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Xarxa natura 2000
Observacions protecció:	El Pla especial del Parc del Castell de Montesquiu va ser aprovat en data 30 de juliol de 1986 i publicada la seva aprovació en el DOGC núm. 755 de 20 d'octubre de 1986 i modificat en data en data 2 d'abril de 1998 i publicada la seva aprovació en el DOGC núm. 2.672 de 2 de juliol de 1998.
Data aprovació:	dc., 30/07/1986 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08130A001090160000EH

Fitxes associades:

[Carbur de Baix](#)

[Riu Ter](#)

Autoria de la fitxa

Sara Simon Vilardaga

Data de registre de la fitxa:

dg., 15/01/2023 - 22:47

Descripció

La resclosa i l'inici del canal de la fàbrica del Carbur de Baix es situa entorn a uns 1 quilòmetre riu amunt des de l'entrada del canal a la fàbrica. Es situa a continuació de la del Carbur de Dalt, poc després del canal de sortida. Es tracta d'una resclosa de planta corbada amb l'extrem sud més allargat conduint les aigües per gravetat vers l'inici del canal. A la banda esquerra compta amb una comporta de descàrrega de fons pel cabal ecològic. Les comportes d'entrada al canal són al costat esquerre. La resclosa està feta de pedres de riu unides amb ciment, compta amb un reforç a base d'una capa de formigó, de 3 metres d'alçada, uns 60 metres de llargada i uns 2 metres d'amplada.

El canal d'entrada consta que té una llargada d'entrada de 1.200 metres, dels quals 150 són soterrats, una amplada de 5,5 metres i una fondària de 2 metres, està construït a partir de pedra i morter, amb les parets internes amb acabat lliscat. La llargada del canal de sortida és de 100 metres. (ALAYÓ, 2017: 514).

Història

Les fàbriques de carbur van ser les primeres indústries que s'instal·laren a Montesquiú, aquestes van ser promogudes per la família Juncadella, propietària del castell de Montesquiú, de fet, es van instal·lar en terrenys de la seva propietat. Van ser dues fàbriques, anomenades el Carbur de Dalt i el Carbur de Baix, creades entre el 1895 i el 1897. Sembla que van ser els germans Jeroni, Emili i Antoni Juncadella que van crear la fàbrica de carbur de calci, tot i que al cap de poc temps serien dues fàbriques (CONSORCI DEL TER). Consta que la producció va començar a l'any 1899. Inicialment van anar a càrrec de Juncadella, Arrasquin i Romero (PLADEVALL: 1978, 75).

Sembla que els objectius de producció esperats no van complir-se, raó que va facilitar que es venguessin una de les fàbriques, el Carbur de Dalt. Aquesta va ser adquirida per Edmundo Bebié l'any 1919, passant a formar part de la Farga de Bebié.

La fàbrica del Carbur junt amb la resta de propietats del Castell de Montesquiú va passar a mans de la Diputació de Barcelona l'any 1971, per herència de Mercè Juncadella. Finalment, l'any 1975 es va aturar la producció.

Fecsa-Enher va adquirir la fàbrica l'any 1986 per a la producció d'electricitat, situació que es manté actualment.

Fins l'any 1995 o 1996 les comportes d'entrada encara eren les antigues de fusta, moment en que es van substituir per unes automatitzades de ferro.

En origen la central funcionava amb dues turbines d'eix horitzontal de Planas, Flaquer y Cía., de 160 CV i 2.100 litres/s cadascuna. Avui dia compta amb una turbina Kaplan d'eix vertical de 446 CV, des del 1946 el cabal és de 5.500 litres/s. (ALAYÓ, 2017: 511).

Bibliografia

-ALAYÓ I MANUBENS, Joan Carles (2017): Aigua i energia: l'aprofitament hidroelèctric dels rius catalans: la seva història, l'estructura industrial i el patrimoni tecnològic. Lleida: Pagès ed.

-ANGLADA I FREIXER, ALBERT (1994): Història del poble de Montesquiú. Un itinerari per a descriure els fets, els ambients i els personatges d'un singular municipi català. Montesquiú: Ajuntament de Montesquiú.

-CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I RECERCA HISTÒRICA DE MONTESQUIU (2004-2014) (2015): Montesquiú, el valor de la gent. Ripoll: Maideu, SL.

-PLADEVALL I FONT, Antoni (1978): Montesquiú. Notícia històrica. En el centenari de la creació de la parròquia. Montesquiú: Parròquia de Montesquiú. Impremta Planàs, Sant Hipòlit de Voltregà.

-MOLINA MORENO, José Antonio (1984): Montesquiú al sud del Ripollès. Ripoll: Maideu.

-MOLINA MORENO, José Antonio (2019): En temps de Josep Genollà. Societat i moviment obrer a Montesquiú. Montesquiú.

-VIÑETA i ORTIGUÉS, Paquita (2002): Història d'una Colònia Tèxtil. La Farga de Bebié. Ripoll: Impremta Bonet, SL.

Enllaços d'interès:

<https://www.consorcidelter.cat/el-territori-del-ter/rutes/ruta-del-patrimoni-cu...>

